

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Responsio.

*Quæritur
quæ sit no-
tio qua pa-
ter & filius
dicitur
pricipium
spiritus S.*

tatum creaturarum, vt dictum est supra: sed etiã spiritus S. ideo quæri solet, vtrum eadem notio-
ne pater sit principium spiritus S. & filius, an sit
alia notio, qua pater dicatur principium spiritus
S. & alia qua filius. Ad quod dicimus, cum pater
dicatur principium spiritus sancti, & filius, quia
spiritus S. procedit vel datur ab vtroque, nec al-
liter procedit vel datur à patre quam à filio: sane
intelligi potest, patrem & filium eadem relatione
vel notioe principium dici spiritus S. Si vero quæ-
ritur quæ sit illa notio, quã ibi notat principium?
Nomen eius non habemus: sed non est ipsa pater-
nitas vel filiatio: immo notio quædam quæ patris
est & filii, qua ab æterno pater & filius vnum prin-
cipium est spiritus S. Donator autem (vt prædi-
ctum est) dicitur pater vel filius ex tempore, sicut
spiritus sanctus datum vel donatum.

DE HIS QUÆ TEMPORALITER DE
Deo dicuntur & relatiue secundum accidens, quod
non Deo, sed creaturis accidit.

DISTINCT. XXX. A

SUNT enim quædam quæ ex tempore de Deo di-
cuntur, eique temporaliter conueniunt sine sui
mutatione: & relatiue dicuntur secundum acci-
dens, nõ quod accidit Deo, sed quod accidit crea-
turis: vt creator, Dominus, refugiũ, datũ, vel do-
natum & huiusmodi. De his Aug. in v. lib. de Trin.
ait: Creator relatiue dicitur ad creaturam, sicut
Dominus ad seruum. Item: Non aliquem moueat
quod sp. S. cum sit coeternus patri & filio, dicitur
tamẽ aliquid ex tempore: veluti hoc ipsum quod
donatũ dixim⁹. Nã sempiternẽ sp. S. est donũ, tẽ-
poraliter autem donatum. Et si Dominus nõ dici-
tur, nisi cũ habere incipit seruum, etiã ista appel-
latio relatiua ex tempore est Deo. Non. n. sempi-
terna creatura est, cuius ille Dominus est, ergo Do-
minum

*Aug. 13. ad
principium.
Ca. 16. eius-
dem lib. 5.*

*Ibid. paucis
interiectis.*

minum esse non sempiternum habet, ne cogamur etiam creaturam sempiternam dicere: quia ille sempiternè non dominaretur, nisi etiam ista sempiternè famularetur. Sicut autem non potest esse seruus qui non habet dominum, sit nec dominus qui non habet seruum.

Oppositio quod non ex tempore sit Dominus quia est Dominus temporis quod non est ex tempore. B

SED hic aliquis dicet, quod non ex tempore competit Deo hæc appellatio qua dicitur dominus, quia non est tantum dominus rerum quæ ex tempore cœperunt, sed etiam illius rei quæ non cœpit ex tēpore, i ipsius tēporis, q̄ nō cœpit ex tēpore, q̄a nō erat ante temp⁹ quā inciperet: & ideo nō cœpit esse dominus ex tempore. Ad quod dici potuit, quia licet nō cœperit ex tēpore dominus esse tēporis, cœpit tamē esse domin⁹ tēporis: quia non sēper fuit temp⁹: & ipsius hominis ex tempore cœpit esse dominus. De hoc Aug. in eodē lib.

Aug. c. 18.

continuo

nō longe à

princip. li.

s. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

5. de Trin.

contine ita ait: Quisquis exiterit qui æternum Deū solū dicat, tēporauero nō esse eterna propter varietatē & mutabilitatē, sed tamē ipsa tēpora nō in tēpore esse cepisse, quia non erat tēpus antequā tempora inciperēt: & ideo nō in tēpore accidere Deo vt Domin⁹ esset, q̄a ipsorum temporum Dominus erat, quæ utiq; nō in tēpore esse cœperunt: qd respōdebit de homine qui in tēpore factus est: cuius utiq; Dominus nō erat antequā esset. Certe vt Domin⁹ hominis esset, ex tēpore accidit DEO: & vt omnis amoueat cōtrouersia certe vt tuus Dominus esset vel meus, qui modo esse cœpimus, ex tēpore habuit. Quomodo ergo obtinemus nihil secūdū accidens dici DEVM, nisi q̄a ipsius nature nihil accidit, quō mutetur: vt ea sint accidētia relatiua, quæ cū aliqua mutatiōe rerū de quib. dicuntur, accidunt: sicut amicus relatiuè dicitur.

Non

Non. n. amicus esse incipit, nisi cum amare cœperit. Fit ergo aliqua mutatio voluntatis, vt amicus dicatur. Num^o vero cum dicitur pretium, relatiuè dicitur, nec tamen mutatus est cum esse cœperit pretium; nec cum dicitur pignus & huiusmodi. Si ergo numm^o potest nulla sui mutatione toties dici relatiuè, vt neque cum incipit dici, neq; cum definit, aliquid in eius natura vel forma qua nummus est mutationis fiat: quâto facili^o de illa incommutabili Dei substantia debem^o accipere, quod ita dicatur relatiuè aliquid ad creaturam, vt quâuis temporaliter incipiat dici; nō tamen ipsi substantiæ DEI accidisse aliquid intelligatur, sed illi creature ad quam dicitur. Qualiter etiã refugium nostrum dicitur: Refugium enim nostrum dicitur Deus relatiuè: ad nos. n. refertur: & tunc refugium nostrum fit, cum ad eum refugim^o. Nunquid tunc fit aliquid in eius natura, quod antequã refugerim^o ad eum, nō erat? In nobis ergo fit aliqua mutatio, qui ad eum refugiendo efficiamur meliores: in illo autem nulla. Sic & pater noster esse incipit, cū per eius gratiã regeneramur, qui dedit nobis potestatem filios Dei fieri. Substantia ergo nostra mutatur in melius, cum filii eius efficiamur. Similiter & ille pater noster esse incipit, sed nulla sui commutatione substantiæ. Quod ergo tēporaliter dici incipit De^o, quod antea nō dicebatur, manifestum est relatiuè dici: non tamē secundum accidens Dei, quod aliquid ei acciderit, sed planè secundum accidens ei^o, ad quod dici aliquid De^o incipit relatiuè. Ex his apertè ostēditur, quod quedam de Deo tēporaliter dicuntur relatiuè ad creaturas sine mutatione Deitatis, sed non sine mutatione creature: & ita accidēs est increatura nō in creatore: & appellatio qua creatura dicitur relatiuè, ad creatorē relatiua est, & relationē notat quæ est in ipsa creatura. Appellatio vero illa qua creator relatiuè dicitur

Ibid. continuo Aug. cap. 16.

dicitur ad creaturam relatiua quidem est, sed nul-
lam notat relationem quæ sit in creatore.

*Hic soluitur questio, qua querebatur, vtrum spiri-
tus sanctus dicatur datum relatiue ad se,
cum ipse det se.* C

HIC potest solui questio superius proposita, v-
bi querebatur, cum spiritus S. datum dicatur vel
donatum (quod autem datur, refertur & ad eum qui dat, &
ad illum cui datur) & cum spiritus sanctus det sei-
psum, vtrum ad seipsum relatiue dicatur, cum di-
citur dari vel donari: Cui questioni respondentes,
dicimus spiritum S. dici datum vel donatum rela-
tiue & ad dantem, & ad illum cui datur. Dans au-
tem, siue donator, est pater cum filio, & spiritu san-
cto. Nec tamen dicimus spiritum sanctum referri
ad se, sed appellatio dati vel donati refertur, & ad
dantem & ad recipientem: quia non potest ali-
quid dici datum, nisi ab aliquo, & alicui detur.
Cum autem spiritus sanctus dari a se vel datus a
se dicitur, relatiue quidem dicitur ad illum cui
datur, & est appellatio relatiua: & in illo cui datur
mutatio fit, non in dante.

QUOMODO DICATUR FILIVS *Æ-*
qualis patri: an secundum substantiam, an
secundum relationem: ita &
similis.

DISTINCT. XXXI.

A

PRÆTEREA considerari oportet, cum tres per-
sonæ coequales sibi sint, vtrum relatiue hoc di-
catur, an secundum substantiam: & si relatiue, v-
trum secundum relationem, an secundum essentiam
consideranda sit æqualitas: deinde quid sit ipsa
æqualitas. Ad quod dicimus, quia sicut simile ni-
hil sibi est, similitudo enim vt ait Hilarius, sibi ipsi
non est: ita & æquale aliquid sibi non dicitur: ac
per hoc sicut simile, ita & æquale relatiue dicitur.

*Designificā-
tione relati-
uorum, qua
cōmuniter
& aternali-
ter de Deo di-
cuntur vt si-
milis & æ-
qualis Hilari
ad finem ibi.*

M Dicitur